

WYMAGANIA EDUKACYJNE – HISTORIA – KLASA IV

ROK SZKOLNY: 2026/2027

Ocena z historii jest ustalana na podstawie stopnia spełnienia przez ucznia wymagań edukacyjnych określonych dla danego poziomu nauczania. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę w szczególności:

- zakres opanowanych wiadomości – znajomość faktów, wydarzeń, postaci, pojęć, dat i zagadnień historycznych określonych w wymaganiach edukacyjnych;
- rozumienie procesów i zjawisk historycznych – dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych, następstw wydarzeń oraz ich znaczenia;
- umiejętność posługiwania się wiedzą historyczną – wykorzystywanie poznanych wiadomości do rozwiązywania zadań i formułowania odpowiedzi;
- analizowanie i interpretowanie źródeł historycznych – odczytywanie informacji ze źródeł pisanych, ikonograficznych, kartograficznych, statystycznych i innych;
- umiejętność porządkowania wydarzeń w czasie i przestrzeni – posługiwanie się chronologią oraz mapą historyczną;
- formułowanie wypowiedzi historycznej – przedstawianie informacji w sposób rzeczowy, logiczny i uporządkowany oraz posługiwanie się właściwą terminologią historyczną;
- łączenie i wykorzystywanie wiadomości z różnych działów historii – dostrzeganie zależności i podobieństw między wydarzeniami, procesami i epokami;
- samodzielność w wykonywaniu zadań – odpowiednie do poziomu wymagań edukacyjnych.

Ogólna zasada ustalania oceny

Ocena śródroczna i roczna wynika z całościowego stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych przewidzianych dla danej klasy.

Ocena nie jest ustalana na podstawie średniej arytmetycznej ocen cząstkowych. Oceny cząstkowe stanowią informację o stopniu opanowania poszczególnych wiadomości i umiejętności, natomiast ocena śródroczna i roczna jest oceną stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych w danym okresie nauki.

W klasie 4 uczeń może w każdym semestrze wykonać dwa dodatkowe zadania domowe, których systematyczne i rzetelne wykonanie może zostać uwzględnione przy ustalaniu śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z historii.

Za systematyczne i rzetelne wykonanie zadania uznaje się jego:

- wykonanie w wyznaczonym przez nauczyciela terminie,
- samodzielne wykonanie lub wykonanie z wykorzystaniem dozwolonych źródeł i materiałów,
- kompletność i zgodność z poleceniem,
- poprawność merytoryczną,
- estetyczne i czytelne przedstawienie.

Wykonanie zadania nie powoduje automatycznego podwyższenia oceny klasyfikacyjnej. Nauczyciel uwzględnia stopień spełnienia wymagań edukacyjnych przez ucznia, a wykonane zadania stanowią dodatkową informację o jego wiedzy, umiejętnościach, samodzielności i zaangażowaniu.

Podwyższenie oceny klasyfikacyjnej jest możliwe, jeżeli wykonane zadania potwierdzają spełnienie przez ucznia wymagań edukacyjnych na ocenę wyższą niż przewidywana.

Uczeń, który nie wykona zadania lub wykona je nierzetelnie, nie nabywa z tego tytułu prawa do podwyższenia oceny klasyfikacyjnej.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

L.P	TEMAT LEKCJI	OCENA DOPUSZCZAJĄCA – UCZEŃ:	OCENA DOSTATECZNA – UCZEŃ:	OCENA DOBRA – UCZEŃ:	OCENA BARDZO DOBRA – UCZEŃ:	OCENA CELUJĄCA – UCZEŃ:
1.	Historia – nauka o przeszłości	z pomocą nauczyciela wyjaśnia, czym jest historia; wymienia, czym zajmuje się historyk; rozpoznaje różnicę między historią a legendą.	wyjaśnia różne znaczenia pojęcia „historia”; poprawnie posługuje się terminami historia i historyk; podaje przykłady wydarzeń będących przedmiotem badań historycznych.	porównuje historię jako naukę z legendą i utworem literackim; wskazuje proste związki przyczynowo-skutkowe między wydarzeniami; analizuje proste źródło ikonograficzne.	samodzielnie wyjaśnia znaczenie historii jako nauki; uzasadnia rolę historyka w poznawaniu przeszłości; analizuje źródło ikonograficzne i formułuje trafne wnioski.	krytycznie analizuje sposób przedstawiania wydarzeń historycznych w wybranych dziełach kultury; samodzielnie formułuje i uzasadnia wnioski dotyczące znaczenia historii dla rozumienia współczesnego świata.
2.	O źródłach historycznych	z pomocą nauczyciela wyjaśnia pojęcia źródło historyczne i archeologia; rozpoznaje podstawowe rodzaje źródeł.	wymienia i klasyfikuje podstawowe rodzaje źródeł historycznych; podaje przykłady źródeł pisanych i niepisanych; wyjaśnia znaczenie archeologii.	porównuje różne rodzaje źródeł; wykorzystuje źródło do uzyskania podstawowych informacji o przeszłości; wyjaśnia, na czym polega badanie wiarygodności źródła.	samodzielnie analizuje różne źródła; ocenia ich przydatność do poznania określonego wydarzenia; uzasadnia znaczenie archeologii w badaniu dziejów człowieka.	krytycznie porównuje różne źródła, uwzględniając ich możliwości i ograniczenia; samodzielnie ocenia ich wiarygodność i przydatność oraz uzasadnia wnioski dotyczące badanego problemu.
3.	Czas w historii	z pomocą nauczyciela wyjaśnia pojęcia data, epoka	wymienia epoki historyczne w kolejności chronologicznej;	porządkuje wydarzenia chronologicznie; odróżnia	samodzielnie analizuje oś czasu;	samodzielnie analizuje złożoną oś czasu, wyciąga

		historyczna, nasza era, przed naszą erą; wymienienia epoki historyczne.	poprawnie posługuje się pojęciami dotyczącymi czasu historycznego; umieszcza wskazane wydarzenia na osi czasu.	prehistorię od epok historycznych; poprawnie posługuje się nazwami epok i określa następstwo wydarzeń.	określa związki chronologiczne między wydarzeniami i epokami; wyjaśnia znaczenie podziału dziejów na epoki.	wnioski dotyczące zmian zachodzących między epokami oraz uzasadnia znaczenie chronologii dla poznawania historii.
4.	Obliczamy czas	rozdziela cyfry rzymskie i arabskie; z pomocą nauczyciela określa wiek wskazanego wydarzenia.	zapisuje liczby za pomocą cyfr rzymskich i arabskich; określa wiek wydarzenia; określa początek i koniec wskazanego wieku.	poprawnie określa wiek wydarzeń; oblicza upływ czasu między wydarzeniami z tej samej ery; poprawnie stosuje cyfry rzymskie przy określaniu wieków.	samodzielnie oblicza upływ czasu między wydarzeniami z n.e., p.n.e. i obu er; wyjaśnia sposób obliczania wieku wydarzenia.	samodzielnie rozwiązuje złożone zadania dotyczące rachuby czasu, również dla wydarzeń z różnych er; poprawnie uzasadnia tok rozumowania i wyjaśnia znaczenie chronologii dla badań historycznych.
5.	Odkrywanie historii rodzinnej	z pomocą nauczyciela wyjaśnia pojęcia genealogia, ród, pokrewieństwo; rozumie, czym są pamiątki i tradycje rodzinne; odczytuje informacje z prostego drzewa genealogicznego.	wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z historią rodziny; omawia znaczenie pamiątek i opowieści rodzinnych; wykonuje proste drzewo genealogiczne.	porównuje różne źródła informacji o historii rodziny; wykorzystuje informacje do stworzenia drzewa genealogicznego; wyjaśnia znaczenie tradycji rodzinnych dla kolejnych pokoleń.	analizuje informacje zawarte w drzewie genealogicznym; formułuje wnioski; uzasadnia rolę pamiątek rodzinnych w poznawaniu przeszłości i znaczenie historii rodziny dla tożsamości człowieka.	samodzielnie projektuje rozbudowane drzewo genealogiczne na podstawie różnych źródeł rodzinnych; krytycznie ocenia wartość poszczególnych źródeł i uzasadnia rolę tradycji w zachowaniu

						pamięci o przeszłości.
6.	Co warto wiedzieć o mapie	z pomocą nauczyciela wyjaśnia pojęcia mapa, plan, legenda; odczytuje podstawowe informacje z mapy.	wyjaśnia różnice między planem a mapą; poprawnie posługuje się legendą; odczytuje podstawowe informacje z mapy historycznej.	wykorzystuje mapę historyczną do zdobywania informacji o przeszłości; poprawnie odczytuje symbole i oznaczenia kartograficzne; wyjaśnia znaczenie mapy historycznej.	samodzielnie analizuje mapę historyczną; łączy informacje z mapy z innymi źródłami; formułuje wnioski na podstawie danych przedstawionych na mapie.	analizuje i porównuje różne rodzaje map historycznych; ocenia ich przydatność do poznawania określonych zagadnień i samodzielnie uzasadnia wyciągnięte wnioski.
7.	Mała ojczyzna i jej przeszłość	wyjaśnia pojęcia mała ojczyzna, region, kultura, dialekt; z pomocą wskazuje wybrane regiony Polski; wymienia lokalne zabytki i tradycje.	wyjaśnia różnicę między ojczyzną a małą ojczyzną; podaje przykłady kultury regionalnej; opisuje podstawowe sposoby poznawania historii lokalnej.	wskazuje różnice kulturowe i historyczne między regionami; wykorzystuje plan miasta do zdobywania informacji; przedstawia znaczenie działań lokalnych działaczy.	analizuje związki historii lokalnej z historią Polski; uzasadnia znaczenie zabytków dla dziedzictwa kulturowego; formułuje wnioski dotyczące znaczenia małej ojczyzny.	samodzielnie zbiera i selekcjonuje informacje dotyczące historii miejscowości; projektuje działanie popularyzujące lokalne dziedzictwo oraz ocenia rolę tradycji, zabytków i lokalnych działaczy w kształtowaniu tożsamości mieszkańców.
8.	Duża ojczyzna – Polska	wyjaśnia podstawowe pojęcia: państwo, naród,	wyjaśnia różnicę między państwem a narodem;	porównuje wspólnotę państwową i narodową;	uzasadnia rolę symboli narodowych w	samodzielnie porównuje różne współczesne formy

		ojczyzna, patriotyzm, symbole narodowe; rozpoznaje polskie symbole narodowe; wymienia najważniejsze święta państwowe.	opisuje funkcje symboli narodowych; przedstawia podstawowe przejawy postawy patriotycznej.	wyjaśnia znaczenie świąt państwowych; charakteryzuje polskie symbole narodowe i symbole Unii Europejskiej.	życiu społeczeństwa; ocenia znaczenie postaw patriotycznych we współczesnym świecie; wyjaśnia znaczenie wspólnoty narodowej dla zachowania tradycji i kultury.	patriotyzmu i postawy obywatelskie; formułuje i uzasadnia własne stanowisko dotyczące roli historii, tradycji i dziedzictwa narodowego.
9.	Myśliwy staje się rolnikiem	wskazuje na mapie Żyzny Półksiężyc; wyjaśnia pojęcia rewolucja neolityczna i Żyzny Półksiężyc; wymienia osiągnięcia ludzi pierwotnych.	wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna; opisuje różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia; przedstawia podstawowe osiągnięcia ludzi pierwotnych.	wyjaśnia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej; porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia; wykorzystuje mapę do określania najstarszych siedzib człowieka.	analizuje znaczenie rewolucji neolitycznej dla rozwoju pierwszych społeczeństw; wyjaśnia rolę rolnictwa i hodowli w przemianach cywilizacyjnych; uzasadnia znaczenie umiejętności wytapiania metali.	wyciąga złożone wnioski dotyczące zmian od paleolitu do neolitu; analizuje mapę migracji i rozwoju osadnictwa oraz samodzielnie ocenia znaczenie rewolucji neolitycznej dla dalszego rozwoju cywilizacji.
10.	Egipt darem Nilu	z pomocą lokalizuje Egipt na mapie; rozumie pojęcia piramida, mumia, mumifikacja, politeizm, cywilizacja;	opisuje warunki naturalne Egiptu; przedstawia strukturę społeczną; omawia podstawowe wierzenia, w	wyjaśnia wpływ Nilu na rozwój Egiptu; charakteryzuje sposób sprawowania władzy przez faraona;	uzasadnia wpływ warunków naturalnych na rozwój państwa; analizuje zależności między strukturą społeczną a wierzeniami;	ocenia rolę religii w życiu politycznym i społecznym Egiptu; samodzielnie łączy warunki naturalne, organizację państwa,

		przedstawia podstawowe informacje o życiu i wierzeniach Egipcjan.	tym sąd Ozyrysa.	porównuje położenie poszczególnych grup społecznych.	omawia najważniejsze osiągnięcia Egipcjan.	strukturę społeczną i religię; wskazuje wpływ osiągnięć Egiptu na kulturę współczesnej Europy.
11.	Pismo – epokowy wynalazek	rozumie pojęcia papirus, pismo obrazkowe, pismo klinowe, alfabet łaciński, inskrypcja; wymienia najstarsze rodzaje pisma.	wyjaśnia, dlaczego ludzie wynaleźli pismo; przyporządkowuje je podstawowe rodzaje pisma do cywilizacji; wyjaśnia znaczenie papirusu.	porównuje najstarsze rodzaje pisma; wyjaśnia znaczenie działalności Fenicjan dla rozwoju pisma alfabetycznego; wskazuje zależność między rozwojem cywilizacji a pismem.	analizuje znaczenie pisma dla rozwoju ludzkości; wyjaśnia rolę pisma w przechowywaniu i przekazywaniu wiedzy; wskazuje jego znaczenie dla współczesności.	ocenia wpływ wynalazku pisma na rozwój nauki, administracji i kultury; samodzielnie formułuje wnioski dotyczące znaczenia pisma jako jednego z fundamentów rozwoju cywilizacji.
12.	Ateny ojczyzną demokracji	z pomocą wskazuje Grecję i Ateny na mapie; wyjaśnia podstawowe pojęcia polis i demokracja; wymienia główne zajęcia Greków.	wyjaśnia, czym było polis; przedstawia podstawowe zasady demokracji ateńskiej; opisuje sposób podejmowania decyzji przez zgromadzenie ludowe.	wyjaśnia wpływ warunków naturalnych na rozwój Grecji; porównuje położenie grup społecznych w Atenach; charakteryzuje rolę zgromadzenia ludowego.	analizuje funkcjonowanie demokracji ateńskiej; ocenia jej mocne i słabe strony; wyjaśnia rolę Peryklesa i uzasadnia znaczenie udziału obywateli w życiu polis.	samodzielnie porównuje demokrację ateńską ze współczesnymi systemami demokratycznymi; ocenia wpływ obywateli na funkcjonowanie polis; prezentuje i uzasadnia własne stanowisko w debacie historycznej.

13.	Wierzenia starożytnych Greków	wyjaśnia pojęcia mit, mitologia, politeizm, igrzyska olimpijskie; wymienia najważniejszych bogów; rozpoznaje wybranych herosów.	wyjaśnia politeizm; przedstawia najważniejsze mity i ich bohaterów; opisuje rolę religii i sportu w życiu Greków.	wskazuje dziedziny życia, którymi opiekowali się poszczególni bogowie; wyjaśnia związek igrzysk z religią; wykorzystuje wiedzę o mitologii do interpretacji przekazów kulturowych.	analizuje znaczenie mitów w kulturze; wyjaśnia rolę religii w życiu Greków; porównuje starożytne i współczesne igrzyska; wskazuje wpływ mitologii na kulturę i język.	ocenia rolę wierzeń w kształtowaniu tożsamości starożytnych Greków; samodzielnie analizuje wpływ mitologii na współczesną kulturę, sztukę i język oraz formułuje uzasadnione wnioski.
14.	Kultura i osiągnięcia Greków	wyjaśnia, czym jest filozofia; wymienia najważniejszych filozofów; rozpoznaje podstawowe zabytki kultury greckiej.	wyjaśnia, czym zajmowali się filozofowie; opisuje budowę teatru greckiego; przedstawia podstawowe osiągnięcia Greków w architekturze i rzeźbie.	porównuje teatr grecki ze współczesnym; charakteryzuje poglądy najważniejszych filozofów; wyjaśnia znaczenie osiągnięć Greków dla późniejszych epok.	analizuje wpływ filozofii greckiej na naukę, kulturę i sposób postrzegania świata; przedstawia rolę teatru w życiu społecznym; wyjaśnia wpływ cywilizacji greckiej na kulturę europejską.	ocenia wpływ filozofii greckiej na rozwój kultury i cywilizacji europejskiej; samodzielnie łączy osiągnięcia filozoficzne, artystyczne i naukowe Greków oraz formułuje wnioski dotyczące ich znaczenia dla współczesności.
15.	Rzymianie i ich państwo	zna legendarną datę założenia Rzymu; wskazuje Italię, Lacjum i Rzym na mapie; z pomocą wyjaśnia pojęcie	omawia legendę o założeniu Rzymu; wyjaśnia okoliczności powstania republiki; przedstawia	porównuje sytuację patrycjuszów, plebejuszy i niewolników; opisuje pozycję kobiet; charakteryzuje	analizuje organizację ustroju republikańskiego; uzasadnia znaczenie senatu, konsulów i zgromadzeń	samodzielnie porównuje republikę rzymską ze współczesnymi systemami demokratycznymi; ocenia podobieństwa i

		republika; rozpoznaje patrycjuszy, plebejuszy i niewolników.	podstawowe grupy społeczne.	najważniejsze urzędy republiki i rolę obywateli.	ludowych; wyjaśnia wpływ podziałów społecznych na życie polityczne.	różnice między ustrojami Rzymu, Aten i Egiptu oraz formułuje uzasadnione wnioski.
16.	Rozkwit i upadek Rzymu	rozumie pojęcia cesarstwo, prowincja, szlak bursztynowy; wskazuje wybrane prowincje na mapie; zna datę upadku cesarstwa zachodniorzys kiego.	wyjaśnia przyczyny podbojów rzymskich; opisuje sposób sprawowania władzy przez cesarzy; przedstawia Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta.	wyjaśnia przemiany ustrojowe prowadzące do powstania cesarstwa; wykorzystuje mapę do opisu zasięgu imperium; przedstawia przyczyny kryzysu cesarstwa.	analizuje znaczenie podbojów dla rozwoju państwa; wyjaśnia rolę Cezara i Augusta w przemianach ustrojowych; formułuje wnioski dotyczące przyczyn upadku cesarstwa zachodniorzys kiego.	samodzielnie porównuje republikę i cesarstwo; ocenia zmiany roli obywateli i senatu po powstaniu cesarstwa; tworzy spójną interpretację przyczyn rozwoju i upadku imperium.
17.	Kultura starożytnych Rzymian	z pomocą wyjaśnia pojęcie romanizacja; rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia architektoniczne Rzymian; wymienia podstawowe zasady prawa rzymskiego.	wyjaśnia greckie korzenie kultury rzymskiej; opisuje funkcje najważniejszych budowli publicznych; przedstawia znaczenie Prawa XII Tablic.	porównuje wybrane osiągnięcia Greków i Rzymian; wyjaśnia, na czym polegała romanizacja prowincji; wskazuje znaczenie prawa rzymskiego dla państwa.	analizuje wpływ kultury rzymskiej na kulturę europejską; uzasadnia znaczenie prawa rzymskiego dla współczesnych systemów prawnych; ocenia rolę architektury w życiu społecznym Rzymian.	samodzielnie ocenia znaczenie dziedzictwa rzymskiego dla współczesnej Europy; integruje wiedzę o prawie, architekturze, języku i romanizacji oraz formułuje własne, uzasadnione wnioski.

18.	Początki chrześcijaństwa	z pomocą wyjaśnia pojęcia judaizm, Dekalog, Biblia, Stary Testament; rozróżnia monoteizm i politeizm; wskazuje Palestynę i Jerozolimę na mapie.	przedstawia okoliczności narodzin chrześcijaństwa; wskazuje Palestynę i Jerozolimę; wyjaśnia, kim byli Jezus Chrystus i św. Paweł z Tarsu.	porównuje monoteizm i politeizm; wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan; opisuje kierunki rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa.	analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa w cesarstwie rzymskim; uzasadnia znaczenie działań Konstantyna Wielkiego i Teodozjusza Wielkiego; opisuje wpływ chrześcijaństwa na kulturę europejską.	samodzielnie analizuje atrakcyjność chrześcijaństwa dla różnych grup społecznych; ocenia znaczenie chrześcijaństwa dla rozwoju cywilizacji europejskiej i tworzy uzasadnioną narrację, wykorzystując wiedzę historyczną i źródła.
-----	--------------------------	---	--	--	--	---

Autor: Kamila Krawczyk